

Glossa de Mihai Eminescu

Poezia "Glossa" a aparut in volumul de "Poezii"-editia I de Titu Maiorescu in decembrie 1883.

Potrivit precizarilor lui Perpessicius,poezia "Glossa" dateaza din timpul studiilor berlineze(1873-1874) si numara 9 strofe in loc de 10 strofe,ale textului definitive.Poezia cunoaste 11 versiuni,care se situeaza intre Iasi(1876) si Bucuresti(1882).Ultimele doua versiuni se plaseaza in urma "Luceafarului" si capata influentele poemului..

Pornind de la semnificatia cuvantului "glosa",care inseamna a explica un cuvant,un fragment,s-a ajuns la poezia cu forma fixa..Glosa este alcatuita dintr-un numar egal de strofe cu numarul versurilor din prima strofa.Incepand cu a doua strofa se comenteaza se comenteaza fiecare vers al strofei-tema,ultima strofa reluand,ca o concluzie,prima strofa,in ordinea inverse a versurilor.

Poezia lui Eminescu reprezinta o culme a creatiei sale.Prin continut,poezia are valoare filosofica,gnomica(de cunoastere),constituindu-se intr-un adevarat cod de cunoastere,de etica,cu valoare de generalizare maxima.Forma poetica este lapidara,sententioasa,concentrate,clara,sobra.

Prin motivele de inspiratie, George Calinescu semnaleaza motivele antice si cele romantice.Tudor Vianu,referindu-se la tema vietii ca spectacol,precizeaza ca aceasta este una dintre cele mai vechi teme care apare in toata filosofia greaca.

Tema lumii ca teatru l-a inspirat si pe Eminescu care a reprodus dupa un manuscris din 1750 un fragment din "Comedia cea de obste",reprezentand gandurile lui Oxenstierna,privind comparatia intre lume si comedie.

"Glossa" lui Eminescu se incadreaza intre marile creatii universale si ale literaturii romane,avand ca tema fundamentala timpul,iar ca motive:*fugit irreparabile tempus*(timpul fugi fara sa se mai intoarca);*fortuna labilis*(soarta schimbatoare) si *vanitos vanitatum* (desertaciunea desartaciunilor).

"Glossa" este poezia care graviteaza in jurul conditiei geniului care datorita conceptiilor sale superioare este nevoit sa se sustraga lumii inguste in care traieste omul comun.

Desi Eminescu se autodefineste ca fiind poet romantic,maiestria artistica a acestei creatii poetice consta in tocmai in clasicitatea ei ce reiese

in primul rand din respectarea regulilor pe care le impune o poezie cu forma fixa,cum este glosa,precum si lapidaritatea convingatoare a versurilor.

Eminescu valorifica o serie de idei filosofice care sunt turnate in forme artistice desavarsite.Inca din prima strofa,considerate strofa-tema a poeziei,cititorul intra in contact cu aceste adevaruri general-valabile,exprimate lapidary in versuri grupate doua cate doua.Ca si in alte poezii (“Scrisoarea I”, “Oda(in metro antic)”, “Revedere”) poetul mediteaza asupra trecerii timpului.

Cea de-a doua strofa contine codul de reguli si sfaturi de provenienta stoica.De aici rezulta ca pentru om cel mai important lucru este sa se cunoasca pe sine si a nu se lase purtat de valurile inselatoare ale fericirii efemere.Dar pentru asta drumul vietii trebuie mereu luminat de ratiune,numai asa putandu-se evita orice deziluzie,asa cum se sugereaza in strofa a treia.

In strofa a patra-lumea ca teatru,motiv preluat de Eminescu si din filosofia antica hindusa,si care mai poate fi urmarit in opera unor scriitori din literatură universală Shakespeare,Lope de Vega.

Ca si in finalul “Luceafarului”,in “Glossa” lumea este vazuta ca o imensa scena de teatru,spre care inteleptul priveste ca spectator.

Revenind apoi in strofa a sasea si a opta,aceasta idee devine laitmotivul poeziei.Intr-un univers in care doar mastile se schimba,poetul lanseaza indemnurile:”Amagit atat de-adepte/Nu spera sin u ai teama”.

O idee schopenhauriana,exprimata in “Scrisoarea I” este aceea a prezentului etern:”Viitorul si trecutul/Sunt a filei doua fete”.Singura clipa sigura a existentei trecutului este prezentul,fiindca trecutul nu poate fi reconstituit,iar viitorul nu poate fi prevazut.

Datorita abundentei de accente satirice,”Glossa” este numita de G.Calinescu o “capodopera a satirei ideologice”.

Satira se face simtita cu precadere in strofele sapte si noua.Daca in partea a doua a “Scrisorii III” satira capata dimensiuni de pamphlet,in “Glossa” aceasta este expresia indiferentei,a unui adanc dispret:”Nu spera gand vezi miseii/La izbanda facand punte”

Ultima strofa,care este o reiterare a celei dintai,dar in care versurile sunt asezate intr-e ordine inverse celei initiale,codul de reguli si sfaturi etice devine mai evident datorita versului cu valoare emblematica “Tu ramai,la toate rece”,si care se afla la inceput, ultimul vers realizand o simetrie cu primul vers:”Vreme trece,vreme vine”.

In ceea ce priveste stilul,acesta se caracterizeaza prin prin limpezime si armonie. Claritatea reiese tocmai din simplitatea limbajului “scuturat de podoabele stilistice”. Poetul apeleaza la epitete,simboluri,metafore(ratiunea

devine “cumpana”,viitorul si trecutul-pagini ale aceleiasi file),numai cand intentioneaza sa releve in mod deosebit o idee.Ritmul trohaic accentuat in versurile sentinta,intaresc impresia de neclintire a adevarurilor filosofice.

In final,demne de retinut sunt cuvintele lui Dumitru Popovici,care concluzioneaza asupra poeziei:”Ea amplifica,pe de o parte,sintetizeaza pe de alta parte si da un caracter aforistic experientei umanului pe care o facea Hyperion.Poetul este “un Hyperion condamnat sa ramana in societate si sa isi determine pozitia in complexul raporturilor sociale”.